

nego Instytutu Naukowo-Badawczego Przemysłu Węglowego prowadzi pod jego kierunkiem szereg prac z dziedziny analizy, chemii węgla i węglopochodnych. Dr Chorąży bierze czynny udział w opracowywaniu wielu tematów i publikuje szereg prac, które stanowią kontynuację linii badawczej przyjętej w pracach przedwojennych i wielki postęp w polskiej nauce o węglu. Z publikacji powojennych na specjalne wyróżnienie zasługuje praca, ogłoszona wspólnie z Nadziakiewiczem i Kozłowskim, pt. „Charakterystyka węgla koksowniczych z polskiego Zagłębia Węglowego” (Prace Badawcze GIG Kom. nr 21).

Specjalny cykl stanowi sześć prac badawczych obejmujących dokładną charakterystykę kopalń Zagłębia Wałbrzyskiego. Dla właściwego prowadzenia gospodarki węglem koksowniczym niezmiernie ważne było poznanie krajowych zasobów węglowych i ich ocena jako surowców koksochemicznych w związku z przewidywanym rozwojem hutnictwa oraz chemii opartej na przerobie węglopochodnych.

Wprowadzona przez Chorążego i współautorów metoda badań plastometrycznych okazała się pożyteczna przy ocenie węgla dla sporządzania mieszanek wsadowych w przemyśle koksowniczym.

Bardzo ważna dla poznania procesu tworzenia się koksu była praca dr M. Chorążego opublikowana wspólnie z K. Tomkowem pt. „Wpływ ogrzewania w atmosferze różnych gazów na przebieg stanu plastycznego węgla kamiennych”.

Oprócz wyżej wymienionych prac badawczych dr M. Chorąży jest autorem szeregu publikacji i artykułów ogłaszanych w prasie fachowej krajowej i zagranicznej.

I oto w momencie, kiedy realizował swój szeroko zakrojony plan prac badawczych, zmierzających do najlepszego wykorzystania węgla, stanowiącego największe bogactwo naturalne Polski, nieublagana śmierć wyrwała Go niespodziewanie z naszego grona dnia 10 listopada 1948. Nauka polska oraz polski przemysł koksowniczy poniósł niepowetowaną strą-

tę. Toteż w grudniu 1948 czasopismo fachowe: PRZEGLĄD GÓRNICZY i WĘGIEL poświęciły dr inż. M. Chorążemu specjalne artykuły, w których podkreślono jego ogromne zasługi jako pioniera polskiego przemysłu koksowniczego, zaś wielki dorobek naukowy dr Chorążego znalazł entuzjastyczną, w pełni zasłużoną ocenę prof. dr W. Świętosławskiego w publikacji ogłoszonej w PRZEGLĄDZIE CHEMICZNYM w grudniu 1948 roku*).

Już przeszło 9 lat minęło od chwili, kiedy dr Chorąży odszedł od nas na zawsze, a brak jego tak silnie odczuwamy, jak gdyby to wczoraj się stało.

Polski świat naukowy odczuwa brak tego wybitnego badacza w zakresie chemii i technologii chemicznej węgla, polski przemysł koksowniczy pozbawiony został swego najlepszego specjalisty. Dla przyjaciół, kolegów, współpracowników Michał Chorąży pozostanie na zawsze w pamięci jako przykład pracowitego i sumiennego pełnego inicjatywy twórczej badacza, jako wzór gorącego patrioty i człowieka prawego o nieskazitelnym charakterze. Pamięć o nim pozostanie wśród nas na zawsze

Błażej Roga

В заметке говорится о научных трудах доктора Михала Хоронжи, многолетнего сотрудника угольного отделения Химического исследовательского института. Автор многочисленных трудов, опубликованных в польской и иностранной технической печати, Михал Хоронжи после второй мировой войны организовал в Институте химической промышленности в Гливицах отделение химической переработки угля.

A notice deals with the scientific work of Michał Chorąży, doctor in chemistry, collaborator for many years of the Coal Division at the pre-war CHEMICAL RESEARCH INSTITUTE. He published many papers in the Polish and foreign technical press. After the II world war Chorąży organized a Division of Chemical Utilization of Coal at the RESEARCH INSTITUTE of THE COAL INDUSTRY in Gliwice.

*) *Przepl. Chem.*, 6, 303 (1948).

Walenty Dominik

(1891 – 1944)

Prof. W. Dominik*) urodził się 2 lutego 1891 r., w miasteczku Dobczyce, w województwie krakowskim. Wskutek trudnych warunków materialnych musiał już od najmłodszych lat zarabkować korepetycjami. Po ukończeniu gimnazjum w Krakowie w r. 1909 wstąpił na Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jednocześnie uczęszczał do konserwatorium muzycznego, gdzie kształcił się pod kierunkiem prof. Władysława Żeleńskiego. W r. 1911 przeniósł się na Wydział Chemiczny Politechniki Lwowskiej, który, mimo bardzo ciężkich warunków materialnych, ukończył w r. 1914. W czasie studiów musiał zarabiać na utrzymanie, w dzień chodząc na wykłady i do laboratorium, a w nocy grywając w orkiestrze.

*) A. Mazurkiewicz, *Wiadomości Chem.*, 9, 537 (1955); W. Dominik, *Autobiografia*, księga pamiątkowa ku uczczeniu potrójnej rocznicy zaczątków i utrwalenia SGGW, Warszawa 1937.

Po zajęciu przez wojska rosyjskie całej prawie Małopolski wyjechał do Wiednia i zaczął pracować jako analityk w fabryce chemicznej firmy „J. Medinger und Söhne” w Neufeld nad Litawą, gdzie pozostał do końca 1915 r.

Kiedy, po opuszczeniu Lwowa przez Rosjan, uruchomiona została Politechnika Lwowska w r. 1916, prof. Ignacy Mościcki powołał Dominika na asystenta przy Katedrze Elektrochemii i Chemii Fizycznej. Na stanowisku tym pozostawał do września 1919 r. W marcu 1917 r. uzyskał na Politechnice Lwowskiej dyplom doktora nauk technicznych na podstawie pracy pt. „O potencjałach elektrolitycznych amalgamatów sodu i potasu” oraz egzaminu. W tym czasie ogłosił również drukiem kilka prac, dotyczących gazu ziemnego. Od roku 1917 prowadził wykłady złączone z chemii fizycznej w Politechnice Lwowskiej w zastępstwie profesora. W marcu r. 1918 wyjeżdża wraz z Chemicznym Instytutem Badawczym do Kra-

201
187

kowa w związku z pracami prowadzonymi przez prof. Mościckiego przy uruchamianiu fabryki AZOT w Jaworznie, mającej duże znaczenie dla obrony kraju.

Od jesieni 1919 r. aż do końca r. 1922 pracuje w fabryce AZOT w Jaworznie jako naczelny chemik. W tym czasie brał również udział w uruchamianiu fabryki chorzowskiej oraz ogłosił szereg prac nad zużytkowaniem gipsu w przemyśle chemicznym.

Od stycznia 1923 r. kieruje fabryką żelazocyjanku potasowego (firma POTAS) uruchamiając produkcję tego preparatu. Organizuje również i prowadzi fabrykę chemiczną w Kwaczale w Krzeszowicach oraz jest doradcą powstającej fabryki związków azotowych w Mościcach.

W r. 1923 Rada Wydziału Leśnego SGGW zaproponowała W. Dominikowi objęcie Katedry Chemii Nieorganicznej. W październiku tegoż roku obejmuje Zakład Chemii na Wydziale Leśnym. Na tym stanowisku pracuje przez dwadzieścia lat w dziedzinie technologii chemicznej, technologii drewna i technologii rolnictwa oraz prowadzi wykłady z chemii nieorganicznej, organicznej, analitycznej i z technologii drewna. W listopadzie r. 1936 prof. W. Dominik zostaje odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi. W uznaniu osiągnięć na polu nauki zostaje wybrany członkiem korespondentem Naukowego Towarzystwa Warszawskiego. W latach 1935 i 1936 wyjeżdża do Niemiec jako rzeczoznawca w sprawach niemieckiej metody otrzymywania tlenu magnezowego z dolomitu, do Włoch zaś — w celu nabycia dla Polski metody wyrobu sztucznej wełny z sernika.

Na stanowisku profesora W. Dominik, poza sprawami dydaktycznymi poświęcał wiele czasu zagadnieniom związków azotowych. Rozumiał dobrze, że produkcja naszego rolnictwa stoi bardzo nisko w stosunku do innych państw europejskich skutkiem niedostatecznego nawożenia gleby. W tym okresie zajmował się także zagadnieniem technicznego zużytkowania spirytusu jako materiału pędnego uważając, że wzrost zużycia spirytusu wpłynie dodatnio na wydajność przemysłu rolnego oraz przyczyni się do zwiększenia zatrudnienia na wsi. Wskutek wzrasta-

jącej motoryzacji przewidywano zwiększenie importu benzyny. Chcąc temu zaradzić prof. W. Dominik opracował mieszankę napędową, składającą się głównie z surowego spirytusu z kilkuprocentowym dodatkiem eteru technicznego. Współpracuje także z Zakładem Doświadczalnym Lasów Państwowych prowadząc badania nad sposobami destylacji rozkładowej drewna oraz nad zwalczaniem gąsienic strzygoni i chojnowki preparatami zawierającymi nikotynę. Badania nad destylacją rozładową drewna prowadził na skalę półtechniczną. Prowadził również prace nad wyzyskaniem kory wierzbowej jako surowca garbnikowego oraz nad oczyszczaniem kalafonii.

Kilkuletnia współpraca prof. Dominika z wielkim przemysłem przyczyniła się w wielu przypadkach do rozwiązania przez Profesora zagadnień interesujących hutnictwo i dotyczyła wyzyskania surowców krajowych.

W okresie dwudziestoletniej pracy w SGGW W. Dominik publikuje szereg prac z różnych dziedzin chemii oraz zgłasza patenty, rozwiązujące różne zagadnienia.

W r. 1929 zajmuje się urządzeniem Zakładu Chemii przy ul. Rakowieckiej 8, do którego przenosi się ze starego lokalu. Nowy Zakład zostaje przez W. Dominika nowoczesnie zorganizowany tak, że jest dobrze wyposażony w urządzenia pozwalające na prace analityczne z chemii nieorganicznej, organicznej, technologii chemicznej i elektrochemii. Oddzielne urządzenia zostały przeznaczone do prac z dziedziny rozkładowej destylacji drewna, ekstrakcji materiałów roślinnych oraz do badań wartości opałowej.

Druga wojna światowa przerywa szereg ważnych prac z zakresu chemicznej technologii drewna oraz z dziedziny hutnictwa i koksochemii. W czasie okupacji W. Dominik bierze czynny udział w tajnym nauczaniu na SGGW w Warszawie, pracując jednocześnie w chemicznym dziale Instytutu Fermentacyjnego. W warunkach okupacji ogranicza swoją działalność do badań przeważnie z zakresu technologii rolnej i spożywczej, które miały na celu dostarczenie ludności biologicznie pełnowartościowych artykułów żywnościowych. Tutaj również wykazał niebywałe zdolności dostosowania się do nowych warunków pracy i opanowania nowej dziedziny produkcji, którą się dotychczas nie zajmował. Zainteresował się węglowodanami, ponadto witaminami i nowymi źródłami pożywienia bogatego w białko. Z tego okresu pochodzi kilka opracowań analitycznych dotyczących badania skrobi i środków odżywczych. Opracował także wówczas, między innymi, metodę otrzymywania witaminy C z zagęszczonego soku kiszzonej kapusty obliczając jednocześnie koszty energii cieplnej potrzebnej do wyprodukowania grama tej witaminy. W tym czasie proponował również plan przyszłego rozwoju gospodarczego Polski w oparciu o rodzime surowce rolne, leśne i mineralne, przewidując możliwość całkowitego usamodzielnienia się kraju. Materiały te uległy zniszczeniu w czasie Powstania warszawskiego.

Dorobek naukowy W. Dominika w zakresie technologii chemicznej obejmuje cały szereg prac oryginalnych o charakterze nie tylko teoretycznym lecz także praktycznym.

Uzyskane wyniki przeprowadzonych badań prowadziły nie tylko do zużytkowania surowców krajowych, ale również produktów ubocznych naszego przemysłu. W pracach tych można stwierdzić wszechstronne i znaczne doświadczenie zarówno w zakresie badań ściśle teoretycznych jak i przy rozwiązywaniu zagadnień technologicznych, co jest dowodem wybitnych zdolności prof. Dominika w kojarzeniu umiejętności inżyniera ruchu z głęboką wiedzą naukowca. Trzeba jednocześnie podkreślić, że prof. Dominik odznaczał się niesłychaną skromnością. Był bardzo uczynny i życzliwy względem kolegów, współpracowników i młodzieży. Zmarł na skutek tragicznego wypadku w wieku 53 lat w dniu 14 stycznia 1944 r.

Bibliografia prac

- O ocenianiu wartości opałowej gazu ziemnego na kopalni za pomocą densoskopu, *Metan*, **1**, 49 (1917).
- O niektórych funkcjach gęstości gazu ziemnego, *Metan*, **1**, 73 (1917).
- Zależność szybkości wypływu gazu od jego gęstości, *Metan*, **1**, 109 (1917).
- O cechowaniu dysz, *Metan*, **1**, 127 (1917).
- Oczyszczanie wody odpadowej po odpędzeniu amoniaku, *Metan*, **2**, 13 (1918).
- Nowe urządzenia do destylacji teru, firmy Pintsch AG., *Metan*, **2**, 17, 31 (1918).
- O potencjałach elektrolitycznych amalgamatów sodu i potasu. Nakładem Ak. Um., Kraków 1918; Über die elektrolitischen Potentiale der Natrium und Kalium Amalgame, *Bull. de l'Acad. des Sciences de Cracovie* (1918).
- Manometry różnicowe, *Przem. Chem.*, **4**, 8 (1920).
- Cechowanie dysz, *Przem. Chem.*, **4**, 145 (1920).
- Otrzymywanie kwaśnych siarczanów potasowców z siarczanu amonu i siarczanu potasowca *Przem. Chem.*, **5**, 10, 37, 63 (1921).
- Kwas siarkowy z gipsu, *Przem. Chem.*, **5**, 185 (1921).
- Siarczan sodowy z siarczanu amonu i soli kuchennej, *Przem. Chem.*, **5**, 257 (1921).
- Reakcja Scheelego: $2\text{NaCl} + 4\text{PbO} + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{PbCl}_2 + 3\text{PbO} + 2\text{NaOH}$ w zastosowaniu do chlorku potasu, *Przem. Chem.*, **6**, 25 (1922).
- Otrzymywanie siarczanu amonowego z węglanu amonowego i gipsu, *Przem. Chem.*, **6**, 81, 106 (1922).
- W sprawie artykułu Dra W. Dominika: „Otrzymywanie siarczanu amonowego z węglanu amonowego i gipsu”. *Przem. Chem.*, **6**, 172, (1922).
- Kilka słów o fabryce „Azot” w Jaworznie, *Przem. Chem.*, **6**, 157 (1922).
- Krystalizacja żelazocyjanku sodu z roztworów Na_2SO_4 i $\text{Na}_4\text{Fe}(\text{CN})_6$, *Przem. Chem.*, **6**, 317 (1922).
- Przemiana żelazocyjanku sodowego na potasowy za pomocą chlorku potasowego, *Przem. Chem.*, **8**, 97 (1924).
- Nieco o procesach w odnawianym środowisku gazowym, *Przem. Chem.*, **8**, 181 (1924).
- W sprawie otrzymywania taniego wodoru z gazu ziemnego, *Przem. Chem.*, **9**, 1, 16, (1925).
- Teoria wymywania w przeciwprądzie i ciągła metoda Dorra, *Przem. Chem.*, **9**, 131 (1925).
- O przerobieniu chlorków alkaliów na azotany z równoczesnym otrzymywaniem chloru, *Przem. Chem.*, **10**, 105 (1926); Methode nouvelle de transformation des chlorures alcalins en nitrates avec obtention simultanée de chlore, *Chimies industrie*, 18 Juillet, Paris (1927).
- Uwagi o działaniu w rówki gazowej, *Prze.n. Chem.*, **11**, 115 (1927).
- Przemysł azotowy na surowcach rolnych, *Przem. Chem.*, **11**, 259 (1927).
- Przyczynki do studiów nad katalizatorami reakcji $\text{CO} + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{CO}_2 + \text{H}_2$, Cz. I, *Przem. Chem.*, **11**, 557 (1927).
- Przyczynki do studiów nad katalizatorami reakcji $\text{CO} + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{CO}_2 + \text{H}_2$, Cz. II, *Przem. Chem.*, **12**, 229 (1928).
- Sprawozdanie z postępów prac w dziedzinie przemysłu elektrochemicznego i elektrometalurgicznego za rok 1926, *Przem. Chem.*, **12**, 605 (1928).
- Syntetyczny alkohol metylowy a spirytus fermentacyjny, *Przem. Rolny*, Warszawa (1928).
- Przykłady do ćwiczeń z chemii nieorganicznej. Wyd. 2. Warszawa 1928.
- Zagadnienia azotowe w Polsce na tle mapy źródeł energii *Przem. Chem.*, **13**, 281 (1929).
- O możliwości otrzymywania szczawianu amonu dla celów nawozowych, *Roczniki Nauk Roln. i Leśnych*, **22**, (1929); *Przem. Chem.*, **13**, 343 (1929).
- Czy zagraża ludzkości wyczerpanie surowców?, *Przem. Chem.*, **14**, 318 (1930).
- Przemysł chemiczny a rolnictwo, *Roln. II.* (1930).
- (z J. Bartkiewiczówną), O krystalizacji szczawianu amonu z roztworów wodnych zawierających jony potasowe, *Roczniki Chem.*, **11**, 743 (1931).
- Krótki zarys wiadomości z chemii. Cz. I. Chemia Ogólna, Warszawa 1931.
- Krótki zarys wiadomości z chemii. Cz. II. Chemia nieorganiczna według układu periodycznego pierwiastków, Warszawa 1931.
- Gaz eterowy, *Przem. Rolny* (1931).
- Sposoby otrzymywania kwasu octowego i stanowisko alkoholu etylowego, jako surowca w tej gałęzi produkcji, *Przem. Rolny* (1932).
- (z S. Janczakówną), Przyczynki do poznania przemiany mrówczanu na szczawian potasowy, *Roczniki Chem.*, **11**, 795 (1931).
- Ćwiczenia z chemii nieorganicznej, Warszawa 1932.
- W sprawie rozwoju przemysłu suchej destylacji drewna, *Las Polski*, (1933), nr 9.
- Uwagi na temat walki chemicznej z sówką choinówką, *Las Polski*, (1933), nr 9.
- Krótki zarys wiadomości z chemii. Cz. III. Chemia organiczna, Warszawa 1934.
- Woda ciężka. Nowy środek badawczy w naukach przyrodniczych. *Roczniki Nauk. Roln. i Leśn.* XXXIII (1934).
- (z S. Janczakówną), Badania nad utlenianiem cukru trzcinowego na kwas szczawiowy metodą Naumanna, Mosera i Lindenbauma, *Roczniki Chem.*, **14**, 141 (1934).
- Droga do zastąpienia obcych tłuszczów roślinnych (możliwości techniczne). *Rolnictwo III*, Warszawa 1934.
- (z J. Bartkiewiczówną), Próby otrzymywania i oznaczania tlenu etylenu, *Przem. Chem.*, **18**, 373 (1934).
- Elektrotermiczne wytwarzanie tlenu azotu w świetle badań nad dysocjacją, *Przem. Chem.*, **18**, 367 (1934).
- O formach układu Mendelejewa, *Publ. Zakł. Chem. Nieorg. SGGW* (1933).
- Uwagi na temat powinowactwa gazów szlachetnych, *Publ. Zakł. Chem. Nieorg. SGGW* (1935).
- Próby nasycania drewna na drodze reakcji gazowych, *Publ. Zakł. Chem. Nieorg. SGGW* (1935).
- Destylacja drewna w środowisku płynnym, *Publ. Zakł. Chem. Nieorg. SGGW* (1935).
- Sposób szybkiego oznaczania zawartości alkoholu absolutnego w mieszkankach napędowych, *Publ. Zakł. Chem. Nieorg. SGGW* (1935).
- Zagadnienie odtruwania gazu świetlnego na tle stosunków polskich, *Gaz i woda*, **16**, 271 (1936).
- Contributions aux recherches sur l'abaissement des frais de la concentration de l'acide pyrolygneux. *Rapport du Congres International de Sylviculture*, Budapest 1936.
- Über die Unfallverhütung bei Arbeiten mit Äther, *Chronik der Unfallverhütung*, **13**, nr 3—4, 2 (1937).
- (z M. Hausem, Z. Ludwickim i T. Widerą), Nowe zastosowania etylenu i jego pochodnych. *Przegląd Chem.*, **2**, 210 (1938).
- O destylacji drewna wobec oleju mineralnego, *Przem. Chem.*, **22**, 335 (1938).
- (z M. Hausem), O wpływie cementu na drewno, *Przem. Chem.*, **22**, 74 (1938).
- (z M. Hausem), Ekstrakcja drewna za pomocą jednoetylowego eteru glikolu, *Przem. Chem.*, **22**, 97 (1938).
- (z M. Hausem), O składzie polskiej żywicy sosnowej i o reakcjach w niej zachodzących, *Przem. Chem.*, **22**, 130 (1938).
- (z J. Pohoską), O otrzymywaniu mrówczanu amonu, *Przem. Chem.*, **22**, 338 (1938).

109
189

63. Ćwiczenia z chemii nieorganicznej, Warszawa 1939.
64. (z J. Wojciechowską), O pewnych własnościach wodnych roztworów jednoetylowego eteru glikolu, *Przem. Chem.*, **23**, 61 (1939).
65. Otrzymywanie siarki z perytów, *Przegl. Chem.*, **2**, 543 (1938).
66. Metody produkcji paliw ciekłych, *Przegl. Chem.*, **2**, 14 (1938).
67. Metody przeróbki produktów suchej destylacji drewna, *Przegl. Chem.*, **2**, 207 (1938).
68. Sucha destylacja drewna i jej znaczenie dla stosunków gospodarczych w Polsce, *Przegl. Chem.*, **3**, 140 (1939).
69. (z M. Hausem), Przemysł suchej destylacji drewna w pierwszym dwudziestolecu Polski Niepodległej, *Przegl. Chem.*, **3**, 133 (1939).
70. Niektóre zagadnienia surowcowe Polski z punktu widzenia rolnictwa, *Rolnictwo*, **10**, nr 1/2 (1938).

Patenty

1. Metody oddzielania chlorku nitrozyłu od chloru i powrotnej przeróbki NOCl na kwas azotowy, *Pat. RP* 5320 (1926).
2. Sposób otrzymywania żelazicyjanku potasowego z żelazocyjanku potasowego i wapniowego, *Pat. RP* 5647 (1926).
3. Metoda otrzymywania wodoru i dwutlenku węgla ze spirytusu i wody, *Pat. RP* (1926).
4. Trennung des Nitrosylchlorides vom Chlor, *Pat. niem.* 440 334 (1927).
5. Sposób wyodrębniania wodoru z mieszanin gazowych, *Pat. RP* 8182 (1927).
6. Sposób przyspieszenia reakcji zachodzących między fazą płynną i gazową, *Pat. RP* 8183 (1927).
7. Processes for the Preparation of chlorides of nitrates and a Dry mixture of Chlorine and Nitrosyl Chloride, *Pat. amer.* (1928).
8. Sposób ożywania katalizatorów, *Pat. RP* 8571 (1928).
9. Sposób otrzymywania katalizatorów, *Pat. RP* 8572 (1928).
10. Sposób przygotowywania masy plastycznej do wyrobu katalizatorów zawierających żelazo, *Pat. RP* 8574 (1928).
11. Metoda otrzymywania azotanów oraz suchej mieszaniny Cl₂ i NOCl z chlorków metali i wodnych roztworów HNO₃, *Pat. RP* 8587 (1928).
12. Sposób otrzymywania technicznego tlenku magnezu z dolomitu, *Pat. RP* 10 691 (1929).
13. Sposób otrzymywania wodoru z torfu lub innych niskokalorycznych materiałów opałowych, *Pat. RP* 11 912 (1930).
14. (z B. Przedpełskim), Paliwo płynne do napędu silników spalinowych, *Pat. RP* 14 696 (1931).
15. (z B. Przedpełskim), Sposób przyrządzania paliwa płynnego, *Pat. RP* 16 642 (1932).

16. Sposób wytwarzania stężonego kwasu octowego z wodnych roztworów alkoholowych, *Pat. RP* 16 473 (1932).
17. Sposób wytwarzania paliwa gazowego, *Pat. RP* 16 866 (1932).
18. Luftgaserzeuger, *Pat. niem.* 573 336 (1933).
19. Gasbrennstoff, Verfahren zu dessen Herstellung und Aparat zur Ausübung dieses Verfahrens, *Pat. szwajc.* 159 361 (1933).
20. Combustible gazeux et appareil pour sa production, *Pat. franc.* 724 390 (1932).
21. Toesteel veer het bereiden van een uitten mongsel van lucht on aetherdamp bestaande gasvermige brandstof, *Pat. holend.* (1932).
22. Sposób wytwarzania gazu powietrznego oraz urządzenie do wykonywania tego sposobu, *Pat. RP* 18 426 (1933).
23. Sposób wytwarzania paliwa gazowego oraz urządzenie do wykonywania tego sposobu, *Pat. RP* 20 143 (1934).
24. Sposób destylacji drewna, *Pat. RP* 25 309 (1937).
25. Sposób otrzymywania czystej kalafonii, *Pat. RP* 25 995 (1937).
26. Sposób otrzymywania stężonego kwasu octowego z surowego octu drzewnego, *Pat. RP* 26 172 (1938).
27. Sposób przeróbki octu drzewnego, *Pat. RP* 26 177 (1938).
28. Sposób przeróbki octu drzewnego lub spirytusowego, *Pat. RP* 26 186 (1938).
29. Sposób wytwarzania celulozy, *Pat. RP* 28 020 (1939).
30. Sposób wytwarzania technicznego tlenku magnezu z dolomitu, *Pat. RP* 27 982 (1939).
31. Sposób destylacji drewna, *Pat. RP* 31 874 (1938).
32. Sposób destylacji drewna oraz urządzenie do wykonywania tego sposobu, *Pat. RP* 31 881 (1938).
33. Sposób oczyszczania technicznego wodorotlenku magnezu, *Pat. RP* 32 869 (1938).
34. Sposób wytwarzania brykietów koksowych, *Pat. PRL* 33 209, zgłoszono 22. III. 1946.

Zygmunt Leyko

В библиографической заметке характеризуется деятельность профессора неорганической химии Главной школы сельского хозяйства в Варшаве Валенты Доминика. Отмечается его сотрудничество с химической промышленностью и Химическим исследовательским институтом, а равно и помещение им многочисленных статей в журнале „Przemysł Chemiczny”.

A bibliographic notice characterizes the activity of Walenty Dominik, professor of inorganic chemistry at the Agricultural High School in Warszawa. His collaboration with the chemical industry, and the CHEMICAL RESEARCH INSTITUTE, as well as his numerous publications in PRZEMYSŁ CHEMICZNY are emphasized.

Kazimierz Jabłczyński

(1869 – 1944)

Celem życia prof. Kazimierza Jabłczyńskiego była nauka. Jego prace naukowe postawiły go w rzędzie wybitnych chemików polskich. Wyniki pracy dydaktycznej i nieustanna walka o nowy Zakład naukowy, a także bardzo czynny udział w realizacji budowy Gmachu Chemii przy ulicy Wawelskiej każą go zaliczyć do czołowych twórców Uniwersytetu Warszawskiego*).

Naukę widział profesor Jabłczyński nie tylko w postaci badań w zaciszu laboratorium, ale wiązał z nią również zagadnienia rozpowszechniania wiedzy wśród najszerszych kół zainteresowanych oraz kształcenia młodych pokoleń pracowników nauko-

wych o odpowiednio wysokich kwalifikacjach twórczych.

Stosunek Profesora do zagadnień popularyzacji wiedzy ilustruje może najlepiej wstęp do wydanej w r. 1923 popularnej książeczki (Pierwiastki promieniotwórcze. Budowa atomu), gdzie między innymi czytamy „...do podjęcia tej pracy przyczyniły się zwłaszcza wypowiedziane przeze mnie odczyty w Białymstoku i Kaliszu (15 i 22.IV.1923). Wyniosłem z nich przekonanie o konieczności i pożyteczności współzycia między przedstawicielami ognisk naukowych, a rozproszoną inteligencją po zakątkach kraju. Niech ta broszura będzie jednym z ogniw nas łączących”.

Już w pierwszym okresie działalności naukowej (przed pierwszą wojną światową) spotykamy obok

*) Szczegółowy życiorys Kazimierza Jabłczyńskiego wraz ze spisem bibliografii opublikował W. Kemula, *Roczniki Chem.*, **23**, 349 (1949).